632. štev. V Ljubljani, petek dne 26. septembra 1913. Leto II.

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1·20, z dostavljanjem na dom K 1·50; s pošto celoletno K 20·—, polletno K 10·—, četrtletno K 5·—, mesečno K 1·70. — Za inozemstvo celoletno K 30·—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem ogłašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Po prvem zborovanju.

»Kaj cajtenge!«

»Kaj cajtenge!« tako je baje vskliknil dr. Tavčar in s tem ovrgel pisanje naprednega časopisja o klerikalnih razmerah, namerah in zamerah.

»Kaj cajtenge!« vsklika radostno včerajšnji »Slovenec«, da bi s tem pokazal, da ni res, kar so pisali napredni listi — pač pa da je res — kar piše »Slovenec«.

»Slovenec« je dve besedi dr. Tavčarja dobro izrabil. Sicer je s tem sam sebi tudi dal zaušnico, ker je »Slovenec« tudi cajtenga in celo znano lažnjive sorte — **ampak »Slovenec« je hotel ubiti z enim mahom (in to z besedami voditelja nar.-napredposlancev) ono javno mnenje, katero se izraža danes povsod dovolj jasno in ga najbolje predstavlja napredno časopisje.**

Toda zaman.

Prvo zborovanje je bilo začetek obračuna. Kdor je zborovanju prisostvoval in kdor je čital naše objektivno poročilo, je videl, v kaki zadregi so bili klerikalci in kako so hoteli s prepirom, vpitjem, z zasmehom in psovkami onemogočiti jasen odgovor Nastop napr. poslancev je bil odločen in z onimi par izjavami obračun še daleko ni gotov.

Toda klerikalci so vedeli, da je treba hiteti, zato so s pompoznim poročilom z včerajšnjo jutranjo izdajo hoteli javnost preslepiti in ji pokazati, kakor da so se že pri prvih besedah klerikalci očistili vseh grehov. S tem so hoteli uničiti utis zborovanja in se pokazati junake.

Da bi pa uničili utis časopisnih poročil, so prišli z izgovorom: kaj cajtenge.

Toda zaman.

Deželnozborska seja še daleko ni ovrgla vseh trditev in razkritij, ki so jih prinesli napredni listi. S par prešernimi nastopi še daleko ni dan odgovor na važna vprašanja. S prezirljivim »Kaj cajtenge« še ni padlo ono javno mnenje, ki zahteva s klerikalci popolnega obračuna.

Mi smo glede zasedanja povedali svoje mnenje.

Tisoči trpečih zahtevajo, da napredni poslanci izbojujejo boj, ki se mora končati s porazom klerikalizma. **Klerikalni hrup je zato tako velik da bi prikrili svojo zadrego. Z vpitjem hočejo omamiti javnost. Toda javnost se ne bo dala premotiti.**

»Kaj cajtenge« bodo še naprej govorile v imenu onih, ki zahtevajo, da se napravi popoln obračun.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Balkanske zanimivosti.

Dva stratega. — Dva ministrska predsednika. — Dve državi.

Nemški poslanik v Belgradu je rekel, da je vojvoda Putnik največji strateg v Evropi. In vendar je ta mož tako skromen in tih, da se o njemu prav malo sliši. Načelniki generalnih štabov drugih balkanskih držav so veliko govorili in dali so se od drugih hvaliti, Putnik je pa mirno sedel ves čas vojne v svoji sobi v Skoplju in vodil telefonično svoje voje od zmage do zmage. Za časa vojne z Bolgari je imel v svoji sobi ogromno telefonsko tastijero in je bil telefonično zvezan z vsemi četami na celem ogromnem prostoru od Gjergjelije do Vidina! Na kartah, ki so bile razgrnjene pred njim, je zasledoval razvoj bitk in po telefonu je izdajal povelja: sedaj pred Vidin, potem v Zaječar, pa v Knjaževac. Pirot, Krivo Palanka, Kočane, Štip, Krivolak, Gjevgjelijo.

Ko so Bolgari — brez vsake vojne napovedi, ponoči, zahrbtno napadli na Srbe ob Bregalnici in Zletovi in so se morale srbske čete v prvem trenotku umakniti za kakih šest kilometrov, je nastala v Skoplju precejšnje razburjenje, samo Putnik je ostal miren in je govoril: »Dobro bo, otroci!« Ko so pa prišla prva poročila o bolgarskih porazih in o begu celih bolgarskih divizij, se je Putnik dobrodušno smehljal in govoril :»Vidite, otroci, dober je bog, Srb je pa junak!«

Ta vojvoda Putnik ima hčer, ki se ima sedaj poročiti in on je moral poiskati dva dobra prijatelja, da sta mu podpisala menice na — **pet tisoč dinarjev...!** Srbska vlada je sklenila predložiti narodni skupštini, da se da vojvodi Putniku izredna nagrada, ki jo je ta veliki srbski vojskovodja gotovo tudi zaslužil.

Tudi Bolgari imajo svojega vojskovodjo — generala Savova, ki se je dal po zmagah v Traciji povzdiggovati in hvaliti kot najženilajnejši strateg na svetu. Ponosno je nastopal in se je dal intervenirati od raznih časnikarjev, po bitkah ob reki Bregalnici je pa postal nekako tih in nič več se ne sliši o njem. Od vojvode Putnika je manjši kot strateg in manjši tudi kot — človek, ker medtem, ko mora vojvoda Putnik prositi prijatelje, da mu podpišejo menice za pettisoč kron, ima general Savov lepo premoženje kakih 20 miljonov, v Parizu pa palačo in ljubico... Seveda si je vse to, miljone, palačo in ljubico pridobil s tem, da je goljufal državo, ker svojega premoženja ni imel...

Razlika med Putnikom in Savovim je ogromna in pri tej razliki do Bregalnice moralo je priti do bolgarskega poraza...

Arnauti še nimajo svoje urejene države, nimajo ustave in ne urejenih oblastnij, zato pa imajo že kar dva — ministrska predsednika. V Valoni vlada Ismail Kemal, v Draču pa Esad Toptani, ki ne očita Ismail Kemalu nič manj kot poneverjenje državnega denarja, namreč carinskih dohodkov in onih milijonov, ik jih je prejel od Avstrije in Italije...

Ismail Kemal je grozovito hud na Esada Toptanija in mu očita uzudpotovstvo, češ, da se je sam proglasil za ministrskega predsednika. To je res, ali z Ismail Kemalom je stvar ravno taka: prišel je v Valono nepoklican in se je proglasil za predsednika začasne albanske vlade. Zakaj ne bi imel Esad Toptani enake pravice kot Ismail Kemal? In zakaj se ne bi smel proglasiti jutri Isa Boljetinac (Isa **von** Boljetin imenuje »Neue Fr. Presse« tega znamenitega roparja in ubijalca) za ministrskega predsednika v drugem kakem arnautskem gnezdu? Samo dva ministrska predsednika za tako veliko državo, kot je Albanija — to je veliko premalo, morali bi biti vsaj trije, po potrebi pa tudi več!

Ampak zanimiva pa so Esadova očitanja posebno ker so zelo verjetna. Ta Ismail Kemal si je torej že začel polniti žepe na račun države, ki niti urejena še ni. Za nas je posebno zanimiv oni del očitanja, ki pravi, da je Ismail Kemal spravil v svoj zasebni žep tudi one milijone, ki jih je dobil za albansko državo od Avstrije. Zdaj vsaj vemo, zakaj plačujemo davke in zakaj avstrijska vlada nima denarja za slovensek šole.. Ismail Kemalove nikdar polne žepe moramo polniti...

Pik.

Slovenska zemlja.

IZ ZAGORJA OB SAVI.

V štev. 629 in 630 »Dneva« poročajo »oni«, kateri so volili klerikalca Rancingerja v okrajni cestni odbor, da sem baš jaz s svojim dopisom povzročil, da se bode sprava težko dosegla. Resnici na ljubo bodi slovenski javnosti pojasnjeno, da so različni dopisniki s svojimi »jasnimi« poročili že dovoljkrat mistificirali uredništvo. Jaz mislim, da toliko poštenja ima vsak dostojen človek, da popravi krivico, ako se spozna zmota. Čakal sem dolgo časa, kedaj se bode popravila krivica g. Tomo Koprivcu, glede zadeve o premogu, a ni bilo nobenega glasu. Pač pa sem bral v št. 625 »Dneva« dopis iz Zagorja ob Savi. Gospodje okrog Koprivčevega in Flisovega štaba. Vam se že gnusi ime liberalec, kaj ne, zato se pa pajdašite že sedaj s klerikalci, da boste lažje pri prihodnjih občinskih volitvah na klerikalni podlagi zlezli v občinski odbor. — **Mar niste s tem mistificirali uredništvo »Dneva«?** Kot pošteni in vestni poročevalci bi vendar tudi ta zadevo, katera se je vršila pri sodišču v Litiji poročali, da so bili obrekovalci kaznovani. Zakaj pa ste zopet laž poročali, da se Koprivc pajdaši s klerikalci? Mar ste hoteli s tem le svoj greh prikriti? — Resnica pa je, da ste vi storili kot **narodno napredni odborniki veliko zlo stranki, ko ste glasovali za klerikalca.** Če bi bili vi zavedni in v resnici naprednega mišljenja, bi oddali prazne glasovnice in s tem bi dokazali, da ste le vsled same osebne zadeve to storili, in pri tem bi stranka ničesar ne trpela in ta nastop bi jaz vam nikakor v zlo ne šel. Korak katerega ste pa storili, moram pa jaz in vsak drugi obsojati, kdor je v resnici naprednega mišljenja. Mar ne vidite ali morda celo ne berete, da je danes klerikalna stranka v takih škripcih, da v večjih pač biti ne more. Kot napredni možje greste iz gole maščevalnosti in glasujete za klerikalno listo, na to pa poročate v napredne dnevnike nasprotno.

Kako bi naj vas radi tega obsodil? — Imam sočutje in vem, da bi vas bolelo, če bi rabil izraz, katerega ste za to dejanje zaslužili.

Bodite uverjeni, da prav nerado tečejo izpod mojega peresa besede, katere sem zapisal, **dostikrat sem se trudil, da se ta umazani boj omeji, a zadel sem obojestransko na nepuslušna ušesa...** Uverjeni bodite, da me je ta osebni boj bolel v dnu duše, ko sem videl vas, za katere sem ob priliki volitve agitiral, kako se trudite s pomočjo druge stranke spraviti na površje čisto drugo stranko, ali bolje rečeno konglomerat.

Tudi mi v svojem dopisu očitate fantazijo, ker vidim, da hočete s pomočjo klerikalcev in nemčurjev ustanoviti prehodno »Gospodar. stranko«. Tu bodi omenjeno, da ta fantazija ni zrastla na mojem zelniku, pač pa na vašem in če hočete vam bodem tudi ime povedal, kdo mi je o tem pravil, da je za enkrat, edina ta rešitev, in jaz sem takoj to pobijal in deloval v kolikor mi je čas prepuščal za spravo. To sem pa omenil samo zato, ker je dotični, kateri mi je pravil to tudi dal za zadnja dva dopisa inicijativo, če še ni bil celo duševni oče pri sestavi, **samo podpisal in prepisal jih je drugi.** — In prvo kar je bilo se je naravnost na mojo osebo namignilo, sem se videl primoranega to omeniti.

Dragi pristaši! Če je vam v resnici zato, da se naša slovensko napredna stranka utrdi v Zagorski dolini, za katero je »Schulverein« (zadnji čas tudi klerikalci) dal dovolj tisočakov v svoje agitatorične namene, končajmo naš boj. Pod geslom, katerega so drugi zanesli med naše vrste (»divide et impera«) pomagate razdirati jez proti navalu, katerega smo svoj čal zidali. Si li zavedate, da to slovenski stvari škoduje? **Konec temu bratomornemu boju mora postati!** Vse kar ste zagrešili in

Grozne sanje.

Komur vedno dobro gre,
dobro pije, dobro je,
se nikogar ne boji,
lahko spava brez skrbi.

Kdor pa slabo vest ima,
brez miru okrog divja,
in ko vrne se domu,
nima niti tam miru.

Vedno nekaj ga preganja
sam ne ve, al' bdi al' sanja,
čudne slike se vrste,
njemu spati ne puste.

V sredo bil je velik dan,
bil deželni zbor je zbran,
bil je velik direndaj
in nevaren položaj.

Ko so luči pogasnile,
ulice vse potihnile,
in vse spalo sladko spanje,
imel glavar je težke sanje.

Najprej videl je Lampeta,
ki si slabi čas obeta,
kaj pomaga zborov sklep,
ko je vendar prazen žep.

Grozno se glavarju sanja —
suha prazna je blagajna,
a kredita nič več ni,
kakor bil je prejšnje dni.

Lampe žepe pregleduje
zraven pa tako zdihuje:
»Oj centrale, oj centrale,
kaj ste ve denarja stale!«

Oj Završnica prokleta,
ti boš uničila Lampeta,
jaz pa mislil sem tako,
da denarja mnogo bo.

Nam denarja primankuje,
nas pritiska vedno huje,
gospodarstvo je zanič —
kriv bo dr. Šusteršič.

(Dalje.)

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Torej jih imaš mnogo?«

»Pa koliko... Kar mraz me pograbi, kadar se spomnim nanje. No, kot poslednje sredstvo mi ostane še vedno turneja po Ameriki. Ne,« se je zasmejala iznova, »ali se ti ne zdim popolnoma nora?«

»Malce že,« je odgovorila Gilberta takisto s smehom.

Obed je minil med tem Bobetinim kramljanjem.

»Kavo pa pojdiva pit v salon,« je dejala nazadnje. »Razen če imaš rajša čaj?«

»O ne, ne!«

»Ah, saj res!« je vzkliknila Bobeta in se zasmejala na vse grlo, »ti ga pri meni ne piješ rada. Toda pomiri se, zdaj že zdavnaj nimam več Kitajčevega.«

»Kaj pa tisti gospod,« je vprašala Gilberta radovedno, »ki ti je prinesel čaja?«

»Pjerfit?« je zategnila Bobeta. »Ali ne veš?... Ah, saj res, ti ne moreš vedeti teh reči, ki živiš tako daleč od tega sveta, kakor da bi bila v samostanu... No, Franc de Pjerfit je moral končati še nekoga drugega, kajti, draga moja ne moreš si misliti, kako se je povzpel zdaj ta fant kvišku.«

»Torej si ga že videla potem?«

»Videla in celo pogostoma ga vidim odkar se je prelevil. Zdaj je član par najimenitnejših klubov. Vraga lepo ime ima, in pristen vikont je — no, da! Veš, ker se v tehle krogih visoke francoske aristokracije vsi nori vame imam vsak večer čast pozdraviti v svoji loži celo plemiško deputacijo v fraku in klaku. In kar na lepem se prikaže nekega dne tudi on ter mi predstavi grofa Tega, markija Onga in druge. Lahko si misliš, da nisem bila tako bedasta, da bi ga sprejela slabo zaradi tistega dogodka. Saj je delal mojo reklamo in svojo hkrati. On pa je razumel moje mnenje tako dobro, da se je oglasil par dni nato pri meni, rekoč mi s svojim nasmehom, ki ni niti pasji, niti volčji:

— Tak zdaj podpiševa mir, Mihelina?

Jaz pa naravnost, kakor treba:

— Mir? Zakaj ne?... A samo pod enim pogojem.

— Pod kakšnim?

— Da ne boste hvalili na vse pretege in na vse strani — v krogih, v katerih vas je zdaj včasih videti.

Popravil mi je:

— V svojih krogih. V tistih, kjer sem imel od nedkaj vse svoje zveze in kjer sem se vrnil zdaj k vsem svojim navadam.

— Čestitam, pravim jaz, ne da bi trenila z očesom. V tem svetu torej me hvalite na vse pretege in mi pripisujte vse, kar mi more koristiti...«

— Vraga! Vi marširate naravnost proti cilju, to se mora reči!

Jaz pa mu pravim prav brezbrižno:

— Vem to... A da se pomeniva kratko: ako hočete mir — evo vam poti! Po vaši vnemi v izpolnjevanju mojega pogoja hočem meriti molčečnost, ki si jo naložim v mirovni pogodbi o vsem, kar sem iz vaše zgodovine...

Ej, dasi ga videla, Gilberta!... Ugriznil se je v brke in stisnil pesti, kakor da me hoče zadaviti. Že sem dejala sama pri sebi: hči moja, predaleč si šla! A bila sem ravno tam, kjer je trebalo biti. Zlomka, jaz poznam precej njegovih mrličev, med njimi enega, ki je posebno lep in ki ga smatra on za varno pokopanega. Toda imeti mora še druge, mastne... posebno zadnjega, tistega, ki mu je pomagal na noge. Vsekakor si je moral misliti, da vem mnogo več, nego on sluti; in zdajci se je zasmejal ter mi ponudil roko...«

»Kakor bi te prosil prizanašanja.«

»Popolnoma tako. Rekel je: Eh, s takšno pretkanko, kakor ste ve, je res bolje biti zavezniku nego sovražniku.

— Da, da, pravim jaz, bodiva zaveznika, to je boljši izraz, kakor če bi se imenovala prijatelja.«

»In pozneje? Ali je bil prijazen napram tebi?«

»Imeniten. A tudi jaz sem držala verno, kar sem mu bila obljubila.«

»Ampak, Mihelina, gotovo jih je še več, ki vedo, česar ti ne poveš o njegovih madežih.«

»Ne, mala moja. Posebno pa ne v svetu, kamor se je vrinil zdaj. Pariz, vidiš je čudno mesto, kjer se klati vsakovrstna sodrga, tolpe raznolike baže, druga vštric druge, pa je vendar, kakor da bi jih ločile cele puščave. To, kar vem o njem, imam od tod, ker je živel neki moj prijatelj, moj »bratranec« precej slično kakor on... In dočim mi je priznaval on svojo preteklost, sem ga pripravila tudi do tega, da mi je povedal marsikaj o Pjerfitovi... A zdaj, če ti je drago, pustiva vse te klativeze in pogovoriva se o najinih lastnih rečeh.«

Tako govoreč sta bili prišli v salon, poln pristnega pohištva iz dobe Ludovika XVI. Samo ena moderna reč je stala v tem prostoru: ogromen, krasen Erardov klavir...

Na tem klavirju je pokazala Bobeta cel kup muzikalij v rokopisu.

»To veš že od nekdaj, da nisem sposobna razbrata niti pol takta not; to je posledica moje pridnosti v konservatoriju.«

»Kaj pa je vse to?«

»Skladbe, ki mi jih pošiljajo vsak dan v pregled in poizkušnjo, ako si hočem kaj izbrati za svoj repertoar. No, besede že še prečitam; in ako se mi zazdi, da bo mogoče napraviti kaj iz tiste reči, pišem avtorju par vrstic. Mož pride, sede h klavirju, in mi začne igrati melodijo, ki bi pregnala angelce iz nebes. Lahko si misliš, kako neprijetno mu je povedati to v obraz...«

»Saj vendar ne manjka ljudi, ki ti lahko zaigrajo melodijo, ne da bi bilo treba klicati skladatelja.«

»Misliš? Eh, vsak ne zna tega, da bi dal taki reči že v prvem hipu dovolj izraza, da je mogoče presoditi, kakšen bo učinek na odru. Vsi skladatelji, ki imajo le količkaj talenta, pa so navadno ljubosumni na svoje tovariše. Z njimi ni nič. Kapelnik je skladatelj... da, on tudi. Ženske, ki ne bi bila moja prijateljica, tudi ne maram — preveč bi opravljala moje napake. Samo ena je na vsem svetu, pred katero se ne bi ženirala... pred katero bi poizkušala brez nerodnosti vse efekte in vse, česar je treba, z eno besedo... Ta edina si ti, Gilberta...«

»Oh, Mihelina!«

»Da, ti. Ti si moja prijateljica, inteligentna si, in umetnica povrhu. Sama ne veš, kakšno uslugo bi mi storila...«

»Nikoli še nisem opravljala takšnega posla. Ne vem, ali bi znala...«

»Kaj ne boš znala! Nobena druga ne bi znala tako kakor ti. Prideš, pogledaš, kar je prišlo s pošto, pa mi porečeš: — To je za nič, to je bolšje. — No, poglejmo. — Pa mi jo zabrenčiš: enkrat, dvakrat... dobro. Saj to te ne utruja?«

to iz obedveh taborov, naj se umiri. Komu je na tem, da bode zavladalo v naši res lepi dolini mir, mi mora to pritrditi, kdor pa nima slovenskega srca, tega pa tudi ne pozivljam k slogi.

Moje besede so trpke. Toda napotilo me je edino to, da sem javno nastopil, ker želim, kot narodni delavec, mir v stranki, in ne rovati se z lažmi proti lastni stranki. — Pustite na miru osebne časti, in vedite da je v zgodovini zapisano, »eni pridejo, drugi gredo«, stranka pa ostane, ako ima zdrava načela.

Tudi ste omenili, da je nova cesta nepotrebna, uverjen sem tukaj, če bi gospod urednik poznal krajevne razmere, da bi tega vam ne priobčil. Kdo v Zagorju ima vendar škodo od nove ceste? Ali je bila mar cesta grajena za Zagorje ali za okolico? Se vam ni smilila živina, katera je dan na dan gor in dol na postajo vlekla težke tovore In sedaj je krajša pot in ravna. In to naj bi bilo nepotrebno? Na drugo pa danes ne odgovarjam, ker upam, da se bodete na moj apel, vendar ozirali, da se cela zadeva doma poravna. — (To je tudi naša želja. Op. ured.) —va—

IZ VINICE.

Na Vinici v Beli Krajini je bilo doslej, kar se cest tiče, zelo žalostno. Cesta je bila vedno polna blata. Doslej je bil Jože Šterk, trgovec na Vinici za cestnega odbornika, pa se ni zmenil mnogo za cesto. Zato so ga dali proč. Zdaj pa so nastavili našega predragega čača Juriča-kralja za cestnega odbornika namesto Jožefa Šterka. Vsi smo mislili, da bo čača Jurič-kralj boljši red napravil na cesti. In res: čača Jurič-kralj se je pohvali pred babnicami in je rekel: Najprej bom ob 5. uri zjutraj mašo za 5 kron 50 vin. odpravil, potem pa pojdem ceste pometati — saj smo zato na svetu, da delamo. Zdaj — tako pravi čača Jurič-kralj — ne bo več na cesti dvorišče pred Šterkovo štacuno. In še tako pravi čača Jurič-kralj: Jaz bom zapovedal tudi mojemu županu Miheliču, da se bo tista jama zasula, ki se je vdrla na cesti, v klancu, kjer se gre na Ježel, ker bi tam lahko kdo v jamo padel in bi se ubil. Jaz sem tisti, ki bom na cesti red držal. Za svoje delo pa bom dobil tudi plačilo. Šterk pa lahko joče za zgubljeno službo, ko je bil prelen, da bi jo opravljal. Res, pridnim ljudem se povsod zaslužek kaže. Čača Jurič-kralj pa ima denar zelo rad.

Goriško.

Policijski nadkomisar Casapiccola v Gorici nas noče razumeti. Zadnjič smo mu dali nasvet, naj sam prosi iz Gorice stran, da ne bode potreba pojasniti, v kakem razmerju je njega ljubezen do slovenskih deklet in sovraštvo do našega jezika. Stvar je deloma zasebna, **deloma pa tudi uradna.** Znana je c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Tolminu z ene, c. kr. okrožni sodniji v Gorici pa z druge strani. Gosp. Casapiccola, nikarite nas torej izzivati s svojo prisotnostjo v Gorici, kjer vas nehote spominjate na dogodke, ki nikakor niso pozabljeni.

Wieserju se hlače tresejo. Odkar je bil avgusta veliki manifestacijski shod v Gorici proti znanemu Wieserju, je postal nekaj previdnejši, kakor je previden nadzornik Seemann pri tržaški direkciji, ki pa je v bistvu prava duša nemškonacionalne vzgoje. Zadnjič je Wieser pod kolodvorom moral poslušati »Hej Slovane«, zna se mu pa zgoditi še mnogo več. Zopet smo izvedeli razne nove slučaje nasilstva in delavstvo se pripravlja na nov odpor. Zato pa je Wieser toliko bolj nervozen. Zdaj se boji deželnega zbora goriškega, in tudi državni zbor ga hudo skrbi. Upamo, da ga slovenski narodni poslanci dobro naslikajo v goriškem deželnem zboru in na Dunaju. Če to ne bo zadostovalo, bo prišlo brez dvoma tako daleč, da bo ljudstvo raje videlo, **da nobena železnica ne vozi po soški dolini, kakor taka, ki nam prinaša samo zatiralce. Kadar bo ljudstvo prisiljeno do pravnih sredstev, takrat bo konec teh razmer.**

Deželni zbor goriški. Zloglasni ravnatelj dežel. uradov dr. Pettarin, ultra-Italijan, ki je bil doslej deželni odbornik in deželni uradnik obenem torej šef in uslužbenec v isti osebi, **je šel v pokoj prostovoljno.** Deželni odbor ki je te dni zadnjikrat imel sejo, je njegovo prošnjo za umirovljenje vzel na znanje in bode radi tega dr. Pettarin, dasi v najlepši moški dobi, užival veliko pokojnino. Nam ni znano, ali je deželni odbor, ki pravzaprav že ni več na mestu, opravičen, da tik pred svojo smrtjo sklene tako dalekosežno zadevo, da s tem odreže pot novemu deželnemu odboru. Ta sklep so storili Berbuč, Štepančič, dr. Pinausig in Pettarin sam, torej 2 bivša, eden, ki mu mandat visi še v zraku in — prosilec sam! Po našem mnenju bo moral deželni zbor oz. novi deželni odbor ta famozni sklep revidirati, da odvrne od dežele veliko škodo — zadnji dar gg. Berbuč in Stepančič. Petarin se boji vlade novega deželnega odbora, ki bi v njegovem delovanju našel gotovo vzroka dovolj, da ga upokoji, a — brez penzije. Sodbi hoče uiti s tem manevrom.

Deželnim glavarjem goriškim je imenovan mons. Faidutti, podglavarjem pa odvetnik dr. Franko. Faidutti se bo mogel držati le, če ga podpira samostojna narodna stranka. Jasno je, da bo to možno le, če se bo obnašala laška ljudska stranka temu dejstvu primerno in pošteno. Sicer bo kmalu konec Faiduttijevih uspehov. Laška liberalna stranka je vsa poparjena. Njeni voditelji se prepirajo, da kar cunje lete od njih. Vedno še upajo, da jih Slovenci rešijo, pri tem pa se ne spomnijo, da bi najmanjšo drobtinico koncesije dali Slovencem. V deželnem zboru pride na razpravo po konstituciji takoj goriški mestni štatut in kolonski zakon.

Pisma.

Včeraj so bila objavljena pisma, iz katerih se vidi čudna morala, ki je tipična za gotove ljudi. Nekaj pisem smo že prinesli ob kat. shodu. Njim slede tale:

I.

Ljubica!

... Sedaj moje srce. Bilo je vedno pri tebi! — — Ne zameri mi, če reagiram na Tvoje z ljubosumnostjo napojene besede samo z eno besedo: Ti nimaš vzroka za to... Nestanoviten pa nisem. Pač si morem odreči mnogo, zelo mnogo, moje srčno življenje pa ostane seveda nepremagljivo. — Moja ljubica! Samo še eno besedo na toliko slučajev izkazane ljubezni s Tvoje strani: Ni res, da bi bilo **»dotično«** moj vodilni nagib v visoki pesmi, ki Ti jo poje moje srce. Kljub vsemu temu — ne! Seveda so trenotki, v katerih stoji volja tiho in ko postavi človeška narava v svoji fizični strani svoj imperativ. — Če mi hočeš ostati ljuba, jaz ti ostanem na vsak način.

Tvoj zvesti Janez.

II.

Predraga!

Včeraj smo bili Lampe, Pirc, Povše in jaz v Marijanišču. Povše je govoril pri tem vedno o gdč. Theimerjevi. Dobri kolega Povše! Zdi se, da ta gospodična prav trdno sedi v njegovem srcu. The little star trolnkles so bright (Mala zvezda blesti zapeljivo). — — — Saj bo sam poročal o vsem tem. — — —

Tvoj zvesti Janez.

III.

Ljubica!

— — Tvoje zadnje pismo mi je nerazumljivo. Moje sledeče opombe so resumé mojega duševnega in čustvenega dela. — — Ni prešla skoraj nobena ura, da bi ne bil mislil na Tebe. Trdo zasidrana sediš v mojem srcu. Pošteno pa sem se tudi prepričal, da tega, na kar namigavaš v svojem zadnjem pismu, ne potrebujem in za tem ne hrepenim. — Seveda, če bi se dal v fizični razburjenosti takorekoč premagati, — — — Toda zakaj taka razmotrivanja, ko vendar veš, kaj in kako? — — —

Tvoj zvesti Janez.

IV.

Predraga!

— — Tvoje pismo je tako lepo, da sem si je zakopal v svoje srce, ne da bi je šele mnogo analiziral. — Vendar sva prišla do harmoničnega naziranja o življenju. — — Prav rad Te bom videl na Povšetovi strani, ker se more le na ta način veliki kapital Tvojega »Jaz« postaviti stabilno v službo ljudstva, kateremu služiti sem poklican. Na ta način se bo veliko polje najinega prijateljstva še poglobilo in **najine vezi bodo le še prisrčnejše in trdnejše spojene.** Lapalija malih osebnih čustev pri tem sploh ne pride v poštev. —

Tvoj Ivan.

Na to je sledilo **obupno** pismo od njene strani, ki se je končalo takole:

P. S. K vsemu drugemu pa me straši, **da sem noseča.** Pravilne stvari izostajajo in tudi sicer mi je čudno. To pa vem gotovo: Nezakonskega otroka ne dobim. Če ne gre s pretirano hojo, storim konec. Take sramote ne preživim.

On pa je odgovoril takole:

V.

Predraga!

Prav resnično se ne spoznam več. Zdi se mi pa na mestu **neka logika.** Zatrdila pod častno besedo moramv zeti, kakor so bila izrečena. Tudi če bi mi zaradi tega srce počilo, **ne morem stati na poti sreči kolege Povšeta.** Ne morem in ne smem. — — Sedaj pride k temu še druga dolžnost. **Jutri ob 6. se sestanemo na kolodvoru** z voditeljem koroških Slovencev in dr. Koroščem. — — (Potuje ne vemo kam.) — —

Finis.

Dnevni pregled.

Avstrijski nemški list začenjajo že zopet s Prohazkovinami. Čifutski listi imajo zopet polno gradiva: Albanski roparski napadi so za avstrijske čifute jako hvaležen predmet. Imajo namreč povod pisati — ne o Albancih, temveč o — Srbih. Arnavtsko gibanje so povzročili — po naziranju Švabov — Srbi s tem, da se ustreli vsacega albanskega roparja, ki se je skušal rediti na tuje stroške. Ob tem ravnanju je zakrvavelo srce najpoštenejšemu vseh Albancev, proslulemu banditu Isi Boljetincu. In zato je začel z uporom. — Tako Nemci, ki so zopet željni prohazkovin. Ob vsem tem pa nam švabski čifuti ne povedo, odkod imajo Albanci moderno orožje in municijo in zakaj se pri njihovih krdelih nahajajo oficirji »nemške narodnosti« kažejo na izvor albanskih vojnih vpadov. **Odkoder oficirji in orožje, od tam tudi šuntarija na punt. Mar se avstrijskim čifutom zdi, da avstrijska država še ni dosti potrosila za Albanijo in da bi bilo dobro, če bi začela sedaj še enkrat radi Albanije oboroževati in groziti Srbiji, da jo napade v zvezi z — Bolgarijo? Nam se zdi, da je bilo prohazkovin dovolj in da je skrajni čas, da se prične tudi pri nas z realnim delom.**

Zanimivo bi bilo, če bi se dognalo, kdo je započel ono akcijo pri velesilah, da so te potem intervenirale pri Srbiji, da naj odpokliče svoje posadke iz nekaterih strategično važnih točk v obmejnem albanskem ozemlju. Srbija je tej zahtevi ugodila — takoj nato so pa začele preko tek točk prehajati oborožene albanske čete pod vodstvom oficirjev nemške narodnosti in upadati na srbsko ozemlje..

Ogorčenje Essad paše. Essad paša je baje strašno ogorčen, da je več milijonov državnega denarja izginilo. (Ta denar ni iz žepa albanskih davkoplačevalcev, temveč iz žepa drugih.) Grozi, da začne proti članom provizorične vlade s preiskavo, kdo je denar vzel. — Mislimo, da je preiskava čisto odveč, ker se člani provizorne albanske vlade ne razlikuje dosti med seboj. Isa Boljetinac je vreden svojih drugov, ti se pa tudi nimajo sramovati, da so Boljetincovi družbi. — S tem, da so pobasali denar, menda mislijo, da so napravili izkušnjo sposobnosti za državotvorno življenje.

Kadar bi se govorilo o kulturni zrelosti Mažarov v primeri z drugimi evropskimi narodi — tedaj bi gotovo ne bili omenjeni na prvih mestih. (Mažari so proklamirali za svoje brate — Albance. Morda so si hoteli s tem dati spričevalo o kulturni višini.) Pri eni priložnosti se pa lahko imenuje Mažare na tretjem mestu. Če se namreč študira statistiko umorov v evropskih državah, tedaj pridejo takoj za Italijani in Španci — Mažari. Najmanj umorov na en milijon prebivalstva pride v Angliji.

Čudno slovenščino širijo po naših deželah, ko spravljajo ljudi v Ameriko. Ni dovolj, da pri tem postopajo tako, kakor smo pred kratkim pisali, za nameček širijo še jezikovni smrad take-le sorte: Zboljšana III. klasa. Opozorujem popotnike na parnike, kateri imaju poboljšanu III. klasu. Poštni hitri parniki jeso do zdaj največji parniki, kateri iz Bremena v New York plavajo. Pri zgradbi se je osobitno pazilo, da se parniki za udobnost popotnika najbolje sestavijo. Kaj se pa zboljšanja in udobnosti tiče, vredno je naglasiti uredbo zbolšanega III. razreda, to je: Popotniki, kateri nemorejo za II. klaso plačati, morejo zdej lahko v poboljšanoj III. klasi glih tak ugodno, ali ceneje potovati. Popotniki poboljšane III. klase spijo v kabinah (sobah), v katerih so 4 postelje. Na razpolaganje stoji njim soba, v kateroj jih kletar (kelner) s tečnom hranom posluživa, za gospodu soba za pušiti (kaditi) in za gospe soba, kjer se črez den ugodno prebiva, ako se ne želi sprehajati na hodniko, kateri je zato urejen in od vetra zaštičen. Cena z Bremena do New Yorka v poboljšanoj III. klasi je povoljna, in košta na parniko 227 kron, in vsim druzgim dole navedenim parnikom košta samo 212 kron. Za amerikansko štibro (Kopfsteuer) plača se posebno 20 kron.

Iz Celja. (Slab zgled narodne požrtvovalnosti.) Te dni so nabirali narodni akademiki prispevke za takozvano »narodno zbirko«, ki jo potem razdele v razne narodne namene. Vsak je rad dal in se je posebno v Celju samem, ki je itak skoraj da preobremenjeno z raznimi narodnimi davki, nabralo blizu 300 K. Vsak je rad dal, samo naš najbogatejši Slovenec v mestu, g. dr. S., je moral tudi tokrat napraviti izjemo. Rekel je, da itak dovolj daje. Pri tem je zanimivo izvedeti, da to pove vsakemu, ki pride pobirat k njemu in so le izjeme, ako kdaj kaj daruje. To je v mestu splošno znano in se vsak Slovenec nad tem skopuhom zgraža, upravičeno zgraža. Mož je bil svoj čas voditelj štajerskih Slovencev, namestnik dež. glavarja, poslanec itd. Narod mu je navlekel skupaj premoženje, ki se danes ceni na milijon. In danes ne žrtvuje niti za tako blage narodne namene, kakor je »narodna zbirka«? Da mali trgovci, obrtniki in uradniki več žrtvujejo, mnogo več, kakor ta skopuški milijonar, to je itak znano. Da pa gre njegova umazanost tako daleč, to se mora javno grajati; drugače se bo mož na tihem še smejal naši potrpežljivosti in popustljivosti.

Zahvala. Veselica, ki smo jo priredili v nedeljo, 21. t. m. se je v vsakem oziru prav dobro obnesla, ter prinesla podružničnemu podpornemu skladu nad 200 K čistega dobička. Da se je dosegel tako velik, čisti dobiček, za to gre zahvala v prvi vrsti našim nadvse požrtvovalnim licitatorjem, gospodu inženerju Brabenecu in gospodu Majerju in tovarišem, ki so licitirali gos na dosedaj v Narodnem domu nikdar dosežen čisti znesek K 117.56. Zahvaliti se nam je dalje našim vrlim razprodajalkam sreč in znakov gospej Rez. Schwarz, ki je z neumorno pridnostjo nabirala doneske za srečolov in nabrala 47 K, kakor tudi našim vrlim komikom z gospodom Bocom na čelu, ki so nam nudili par lepih komičnih prizorov. Pa tudi požrtvovalnim darovalcem dobitkov in prispevkov za srečolov, ki nam jih je nemogoče vse imenoma našteti, prisrčna hvala. Bog plati vsem, ki ste na ta ali oni način okrepili naš podporni sklad v našem imenu in v imenu onih bolnih članov, ki bodo v slučaju stiske črpali iz tega sklada. — Zveza jugoslovanskih železničarjev podružnica Maribor.

Naša reklama. V št. 624. »Dneva« čitam v članku »Novakova dedščina«: »Postojna na Koroškem«. G. urednik, to je pač lahko. Oglejmo si natančneje na pr. reklamne plakate na železniških postajah. Na plakatih iz Tirolske, Štajerske, Koroške itd. stoji debelo tiskano »In Tirol, Steiermark, in Kärnten« itd. Ali ste že videli kje plakate, kjer je slikana postojnska jama, da bi stalo »in Krain«. Velik plakat sem že videl od postojnske jame, a nikjer ni stalo na Kranjskem. Na severozapadnem kolodvoru na Dunaju stoji krasen kapnik iz postojnske jame na lepo obdelanem kamnu. Tam stoji v kamen tiskano »Tropfenstein aus der berühmten Adelsbergergrotte«, a nikjer ne stoji zapisano »na Kranjskem«! Ni potem čuda, ko se plakati od postojnske jame pošiljajo na vse kraje, a nikjer ni pisano »na Kranjskem«, da potem ljudje mislijo, da je v kaki nemški deželi.

Ustanovni shod za neodvisno politično društvo za novomeški okraj. Dolenjci so sklenili to nedeljo postaviti prvi temeljni kamen za nameravano novo stranko (neodvisno ljudsko stranko). Za to nedeljo sklicujejo ustanovni shod, ki ima odobriti ustanovitev neodvisnega političnega društva za novomeški okraj. Slična društva se imajo ustanoviti tudi po ostalih večjih okrajih Dolenjske. Iz teh političnih organizacij se ima poroditi bodoča stranka. Politično društvo ima nalogo skrbeti za strokovne organizacije za posamezne stanove, predvsem za gospodarsko organizacijo zavednih kmetov. Društvo bo nadalje skrbelo tudi za mladinsko izobrazbo, za ljudsko prosveto itd. V društvu bodo včlanjene tudi ženske, ki naj se jednako z ženskami v drugih deželah zanimajo za enakost svojih državljanskih pravic. Nedeljski shod se vrši ob 2. uri popoldne v Müllerjevi gostilni. Shod sklicujeta gg. Avguštin Žagar, mlinar v Gor. Kamencah in časnikar Pirc.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da je zatvorilo do sedaj le sledeče planinske koče: Vodnikovo kočo na Velem polju, Triglavski dom na Kredarici, Orožnovo kočo pod Črno prstjo, Kamniško kočo na Kamniškem sedlu ter kočo na Veliki Planini. Odprte in še vedno kot preje oskrbovane pa so še sledeče postojanke: Aljažev dom v Vratih, Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, Kadilnikova koča na Golici ter Bistriška koča. Turisti torej, ki bi želeli še to sezono preživeti nekaj lepih dni v naših planinah, naj izrabijo sedanjo lepo priliko svežega jesenskega vremena in posetijo to ali ono izmed navedenih še odprtih planinskih postojank ter se s tem jesenskim izletom odškodujejo in popravijo, kar jim je pokvarila slaba letošnja poletna sezona.

Žrtev alkohola. V sredo popoldne je nagle smrti umrl pred neko trgovino v Kandiji neki neznanec okrog 50 let star, siromašno opravljen, izgleda kot kak delavec. Pravijo, da je prišel iz krške bolnice ter se v trgovini v Kandiji ustavil in se napil žganja. Neznani mrtvec ima tetovirano levo roko s črkama M. A., ter letnico 1880 in simboliko: vero, upanje, ljubezen. Pri sebi je imel 10 vin. in dva zavitka tobaka, sicer brez vsake listnice, iz katere bi se dala izvedeti njegova identiteta. Ker v Kandiji navadno ni nikogar doma, ne župana, ne redarja, so ga pustili skoro dve uri ležati na licu mesta, kjer ga je najbrže vsled preveliko zavžite pijače zadela kap. Prepeljali so ga na šmihelsko pokopališče.

Orožnika so napadli s kamenjem. Ko je bilo pred kratkim proščenje v Puštalu pri Škofji Loki, je več domačih fantov ponoči streljalo iz topičev. Ko se je približal fantom neki orožnik, so fantje pobrali topiče in so pobegnili. Ustavili so se nato na neki višini in so začeli metati na orožnika kamenje. K sreči ni zadel orožnika noben kamen. Ker se na njegov poziv, naj fantje odnehajo s kamenjem, ni ugodilo, je bil orožnik prisiljen rabiti svoje orožje. Sprožil je strel iz puške na slepo, na kar je kamenje nehalo padati. Fantje so bili aretirani in izročeni okrajnemu sodišču v Škofji Loki.

Nesreča. Dne 24. t. m. okrog četrt na 11. zjutraj se je pripetila na državni cesti v Kranju med »Staro Pošto« in med savskim mostom nesreča, pri kateri sta zadobila dva trgovska potnika znatne poškodbe. Potnika sta se namreč peljala z vozom od hotela »Pri novi pošti«, kjer sta stanovala, na kranjski kolodvor. Na strmem klancu pa je nenadoma odpovedala zavora pri vozu, na katerem sta se peljala in voz je drvel po klancu in se je slednjič prevrnil. Prvi potnik si je pri tem zlomil desno nogo, drugi je zadobil znatne poškodbe na hrbtu. Voznik in konj sta ostala k sreči nepoškodovana.

Strela zažgala pod. Dne 19. t. m. okrog šeste ure zjutraj je udarila strela v pod posestnika Ivana Köstnerja iz Naklega pri Telčjem vrhu. Ker je bil pod krit s slamo, je začel goreti. Ogenj ga je v kratkem času vpepelil. Na podu se je nahajalo poleg slame in sena tudi 100 mernikov krompirja, ki je bil tudi uničen. Skupna škoda znaša 2000 kron, zavarovalnina pa samo šeststo kron.

Divji lovec iz šale. Neki lovski čuvaj je našel v gozdu med Sneberjem in Devico Marijo v Polju več žičnih zanjk, ki jih je seveda pobral in vzel s seboj. Ko je šel naslednji dan zopet v gozd nadzorovati, je naletel na dva moža, ki sta nastavljala zanjke. Medtem ko je prvi mož pobegnil, je drugi ostal na svojem mestu in je pazniku priznal, da je nastavil zanjke. Obenem pa mu je tudi zatrjeval, da je to napravil iz šale.

Neki tuj vandrovec je na sumu, da je ukradel v noči na 19. t. m. Francetu Trobcu iz Ohonice pri Borovnici iz podstrešja več obleke in 30 kron, ki jih je imel Trobec spravljene v žepu telovnika.

Harmonika mu je bila všeč. Kajžarjevemu sinu Francetu Novaku iz Velike Ligojne pri Vrhniki je bila te dni ukradena harmonika. Na sumu tatvine je 40letni, že večkrat predkaznovani Franc Rupnik iz Gorenje vasi pri Zgornjem Logatcu.

Smrtna nesreča. Pri kritju neke strehe v Črnem vrhu se je pripetila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Kovač Ivan Poženel, mizar Matevž Štele in njegov vajenec Jože Zajec so padli sedem metrov globoko, pri čemur se je Ivan Poženel ubil. Štele in Zajec sta zadobila težke poškodbe na životu.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

O veselo potovanje! Baron Fasciotti je italijanski poslanik v Bukareštu. Sedaj je bil na dopustu in se je vračal skozi Ogrsko domov. Pri tem se mu je pripetila **lepa reč. Prva** postaja za Aradom je mestece Felkes. Gospod baron je zlezel iz vlaka, ko so se ustavili, da se na peronu malo pretegne. Ko se tako preteguje, vidi nenadoma lepak, ki mu je moral biti nenavadno všeč. Neka visoka ženska, ki ni bila bogve kako skrbno oblečena, je nalivala tam nekaj iz ogromne steklenice; na kateri je bilo napisano strašna madjarska beseda: »E-kö-pö-ke«. Predno je mogel poslanik to prezlogovati, vlak nenadoma zabrlizga, gospod baron odpre usta, pa že je ni bilo več pomoči, brzovlak jo je že odkuril. No in kaj sedaj. Prihodnji vlak gre šele drugo jutro... Do drugega jutra v Felkesu! Niti hotela niso tam imeli! Dobili so za barona voz in ga odpeljali v Arad. V Aradu je šel baron v najboljši tamošnji hotel »Pri kraljici Trebizondski«. Ker je bil že pozno zvečer, je samo povečerjal in šel nato spat. Komaj pa se je nekoliko odpočil od jeze in začel dremati, potrka nekdo na vrata, da se je stresla cela »Trebizondska kraljica«. Poslanik skoči s postelje, gleda kakor bi bil neumen in koga vidi pred seboj — z zapisnikom in z električno žepno svetilko v rokah urednika »Novih Aradskih Vesti«, ki ga prosi za interview, kako bo kaj s tem Balkanom. Nihče se ne bo čudil, da se je diplomat poštenc

razjezil. Vrgel je svojemu nočnemu obiskovalcu v obraz neko prav krepko besedo in predal nočne mizice. Gospod od »Novih Aradskih Vesti« se je lepo umaknil nasilju in gospod baron je slednjič zopet zaspal. Ampak ta nočni obisk ga je poučil, da mora za vsak slučaj zakleniti vrata svoje sobe, kar je poslanik tudi storil. Ni dolgo spal naš gospod poslanik. Nenadoma potolče nekdo na vrata: »bum, bum, bum!« »Tristo hudičev, kaj pa je spet to?« je vzkliknil znova prebujeni baron in se je od jeze tresel po vsem životu. »Ekscelenca, midva sva,« sta odgovorila pred vrati dva glasa obenem. »In če ne odklenete takoj, bova vlomila vrata.« Še to! Poslanik je rajši vrata odprl, da bi vsaj ona dva lopova zunaj zadavil. Toda ni ju zadavil, ker je od osuplosti onemel, ko sta se mu vljudno predstavila kot sekundanta gospoda urednika »Novih Aradskih Vesti« in ki sta prosila njegovo Ekscelenco, naj blagovoli povedati svoji priči. Ekscelenca ni vedela, ali naj se razpoči od same jeze v najkrajšem času ali pa naj znori. No, slednjič si ni izbrala od teh dveh stvari nobene, ampak je globoko vzdihnila, napravila se, šla z gospodoma sekundantoma doli v obednico. Tam sta se gospodu baronu predstavila dva honvedska nadporočnika in sta se mu ponudila za pričo. Vkljub temu, da so tisti večer precej hrabro podirali buteljke rdečega aradskega vina, se je baronu z njuno pomočjo slednjič posrečilo, častno zadevo urediti. Preklical je pismeno oni predal nočne miznice in tudi besede, ki so ga spremljale. Sedaj si je naročil voz in sredi noči — bilo je ob pol dvanajstih — se je odpeljal nazaj v Felkes, na ono malo postajico z onim lepim lepakom. Tam je rajši čakal do belega jutra na svoj jutranji vlak. To ni bilo bogve kako pametno, ker bi se bil lahko prehladil.

Ljubljana.

—Zmaga naprednega učiteljstva. Pri včerajšnj volitvi učiteljev-veščakov v mestni šolski svet v Ljubljani je zmagala napred. lista. Izvoljeni so naprednI učitelji: Janez Levec kot veščak, Fran Črnagoj in Fran Skulj kot namestnika s 33 glasovi; z 29 glasovi so ostali v manjšini kandidatje Slomškarjev Janko Jeglič, A. Pirc in J. Cepuder.

— Drzni so bili klerikalci vedno in blefa so se vedno radi posluževali, da bi ustrahovali svoje nasprotnike. Tudi včerajšnja **posebna** izdaja »Slovenca« je tak blef. Poglejmo samo velike naslove na prvi strani: Obračun z liberalno stranko v deželnem zboru. Izborno stanje deželnih električnih naprav. Vse laži in lopovščine liberalnega časopisja razkrinkane itd. Sam blef! Na kak način so klerikalci v deželnem zboru obračunali z naprednjaki? S tem, da si je dovolil dr. Lampe tako nesramne žalitve, **da ga je moral celo kranjski Tisza pozvati k redu in se je potem tudi sam moral opravičevati.** No, pa nesramen je lahko vsak cestni potepuh, ne samo klerikalni dež. poslanec. In Završnica! »Slovenec« pravi, da je stanje deželnih električnih naprav izborno! S čem so klerikalci v dež. zboru to **dokazali?** Mari s tem, **da so se ustrašili predloga dr. Trillerja, da se sestavi mešani odsek, ki bi zadevo vestno in nepristransko preiskal?** Blef, sam blef, sredstvo, ki so se ga klerikalci vedno radi posluževali, ki pa ne učinkuje več, ker se je občinstvo že preveč navadilo na to in zato niti včerajšnja posebna izdaja »Slovenca« ne doseže svojega namena, ker so vsi oni veliki naslovi v prevelikem nasprotju z resnico in dejstvi! **n.**

— Slaba prede klerikalcem, voda jim teče v grlo, to je očividno, ker postajajo vedno bolj nervozni. Niti Schwarz jih ne bo mogel dolgo držati, četudi je njihov z dušo in telesom. Vpijejo še klerikalci in brcajo kot zbesneli, ali to so menda zadnja znamenja življenja. Prva seja dež. zbora ni bila ugodna za njih, nahajali so se na zatožni klopi in slabo so se branili. Psovka ni bila nikdar dober argument in klerikalci so se psovk prav v obilni meri posluževali. In tudi nasilja so se poslužili in so posl. Ribnikarja radi besed, ki niti od daleč niso bile tako žaljive kot besede dr. Lampeta in so bile izgovorjene v razburjenosti, izključili iz seje. **Samo krivična stvar se brani z nasiljem** in vsako nasilje se mora prej ali slej maščevati. **n.**

— Iz časopisov sem izvedel da je dr. Lampe v seji dež. zbora z dne 24. septembra 1913 očital meni krivo prisego pri porotni obravnavi »Glavne«. Zoper to krivično očitanje bom uložil tožbo proti njemu. Apeliram pa že sedaj na nepristranost deželnih poslancev, da bodo dr. Lampeta izročili sodišču.

Kranj, 25. septembra 1913.

Tomo Pavšlar.

— Križev pot našega poročevalca. Našega poročevalca predvčerajšnjem niso pustili v deželni zbor, ker uredništvo ni poprej vložilo pismene prošnje na deželnozborsko predsedništvo, da bi mu določilo mesto v loži, določeni za poročevalce. To je naravnost smešno, ker deželnozborsko predsedništvo bi lahko vedelo, koliko dnevnikov izhaja v Ljubljani in bi samo določilo sedeže, kakor je to navada v vseh drugih parlamentih. V kranjskem deželnem zboru je to, seveda, drugače in zato je moralo naše uredništvo napisati prošnjo. Ker se je pa seja že začela, ni bilo mogoče dobiti deželnega glavarja, ker je bil v dvorani. Posredovanju posl. dr. Fr. Novaka se ima naš poročevalec zahvaliti, da je vendar mogel prisostvovati seji, ko je moral najprej celo uro letati od Poncija do Pilata, t. j. od mogočnega gospoda Fortiča nazaj v uredništvo, potem zopet nakaj k vhodu, potem v prvo nadstropje dež. dvorca, od tam zopet k vhodu v Gosposki ulici in na hodnik pred dvorano, kjer ga je gosp. dr. Novak rešil s tem, da je posredoval pri dež. glavarju. — Poročevalec »Domacina«, je pa takoj dobil prostor zraven poročevalca »Slovenca«. Seveda, njega je pripeljal v dež. dvorec grof Barbo in zato so se pred tem poročevalcem nemčurskega lista vsi uslužbenci dež. odbora globoko klanjali. **N.**

— Kosovo osvečeno. Takorekoč pred našimi očmi odigravali so se letos zgodovinski dogodki, ki so za bodočnost Slovanstva ogromnega pomena. Srca so se nam povzdigovala ob sijajnih zmagah naših srbskih bratov; duše pa nam je polnila najiskrenejša radost, ko smo videli, da je napočil dan osvete za petstoletne krivice, katere je turško barbarstvo vršilo nad našimi brati na Balkanu. Kosovo, kjer je po krvavi bitki pred 500 leti pokopano bilo silno srbsko carstvo, osvobojeno! Kako radostna vest za vsako slovensko srce! Ako pa smo že mi navadni smrtniki čutili velikost srbskih zmag, čutili so to v veliko večji meri naši pesniki, med katere prve brezdvomno spada dr. Tresić - Pavičić. In potekel je res — bistri studenčnici enako — iz srca njegovega ciklus pesnitev, katerim je dal naslov »Kosovo osvečeno«. Te pesnitve odlikujejo se po rodoljubnem žaru in proroških vizijah. Dr. Tresič - Pavičič čital je pesnitve »Kosovo osvečeno« v Jelšinavaru in je povabljen tudi v Belgrad, da jih čita v ondotnem gledališču. Slovanski klub naprosil je pesnika, ki se s svojo rodbino sedaj ravno mudi v Ljubljani, da čita svoje pesnitve tudi v Ljubljani, in on se je prošnji njegovi rade volje odzval. Kakor smo že včeraj javili, čital bo dr. Trešič - Pavičič v soboto ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma in ljubljansko narodno občinstvo imelo bode priliko naslajati se ob globokih mislih pesnikovih. Pripomniti nam je še, da so odlomki iz cikla »Kosovo osvečeno« bili priobčeni v »Srpskem književnem Glasu«, »Bosanskej Vili« in v »Novem Listu« ter so vzbudili veliko senzacijo.

— »Šišensko prosvetno društvo« priredi v nedeljo članom primeren izlet na sv. Katarino. Posebna agitacija je med cigararcami. No, oča Babnik, le skrbite, da jih ne bo premalo. Da pa bo nekaj boljših gospodičen zraven, preskrbel bo g. tajnik, ker on mora itak imeti vedno kaj boljšega poleg sebe. Malo težko mu bo iti mimo Kosez. Kot se nam poroča, odide g. Prestor letos k vojakom. O tem več prihodnjič. Da bode vse v redu, skrbeli bodo gospodje frančiškani. Starši, pazite na svojo deco posebno materam kličemo, da ne dado svojim hčerkam preveč prostosti.. Kdor misli iti po pamet na Sv. Katarino, naj kar gre s klerikalci v nedeljo.

— Iz Novega Vodmata. Leta 1902 je zidal Ivan Mavsar novo hišo v Vodmatu. Za stavbo te hiše je najel sam delavce. Strešni stolp mu je delal neki tesar iz Posavja. Naredil mu je strešni stolp tako, kakor je Mavsar sam hotel. Čez tri leta pozneje se je spomnil Mavsar, ko je videl strešni stolp Vidmarjeve hiše, da njegov strešni stolp ni dobro narejen in naenkrat je zahteval od dotičnega tesarja, da mu mora tak strešni stolp napraviti, kakor je Vidmarjev. Dotični tesar tega ni mogel storiti, pripravljen je pa bil nekatere tramove, ki so bili vzidani v dimnik, odstraniti. Mavsar s tem ni bil zadovoljen in je začel omenjenega tesarja sodnijsko preganjati. Mavsar je dobil pravdo in dotična pravda, ki je tekla dolgo časa, je stala tesarja ogromne stroške. Mavsar sam je dobil 100 K odškodnine pod pogojem, da mora sam odstraniti tramove iz dimnika. Tesar je imel na Posavju malo hišico in toliko zemljišča, da je lahko redil eno kravo, imel je ženo in pet otrok. Da so bili vsi stroški, ki mu jih je po nepotrebnem napravil Mavsar, pokriti, je tesar moral prodati kravo in nekaj zemljišča. Njegova družina je bila pahnjena v bedo in revščino, samo zato, da je pravdaželjni Mavsar, ki je bil takrat strasten socialist, ustregel svoji pravdaželjnosti. Tramovi v dimniku pa še danes čakajo rešitve. Danes je Mavsar menda ravnotako strasten klerikalec kakor je bil nekdaj strasten socialist. S. L. S. sme biti pač ponosna na takega svojega somišljenika.

— Plesna šola N. S. Z. se otvori v nedeljo dne 5. oktobra ob 3. uri popoldne v dvorani hotela »Ilirije« v Kolodvorski ulici. Pristop k plesnim vajam imajo samo vabljenci. Plesni odsek prične te dni razpošiljati vabila ter prosi iste, ki hočejo obiskovati plesno šolo, da se oglasijo za vabilo, bodisi pismeno ali ustmeno pri plesnem odseku N. S. Z. v Narodnem domu. Plesni odbor išče za to plesno šolo igralca na glasovir proti primerni plači. Oglasiti se je v nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne v pisarni N. S. Z. v Narodnem domu.

— Zagrebški »Hašk« v Ljubljani. Prijatelj športa nam poroča: Naša »Ilirija« jo je prav dobro pogodila, da je pridobila za nedeljo »Hrvatski akademski športklub«. »Hašk« praznuje namreč letos svojo desetletnico in je to svoje slavje že proslavil doma z raznimi znamenitimi športnimi prireditvami. Nedeljsko tekmo je smatrati tudi za proslavo njegovega jubileja med bratskim slovenskim narodom. Po mojem mnenju je smatrati nedeljsko tekmo za nekako proslavo hrvatsko - slovenske vzajemnosti na športnem polju, katere proslave bi se vsled tega moral udeležiti vsak zaveden Slovenec, kateremu je mar splošna naša vzajemnost.

— Nogometna tekma »Hašk« - »Ilirija«. Za nedeljsko nogometno tekmo zagrebškega »Haška«, ki bo gotovo še bolj zanimiva kot ona proti Celovcu, se dobe vstopnice tudi v predprodaji in sicer v Češarkovi in Dolenčevi trafiki. Ker je za to tekmo na razpolago samo omejeno število sedežev (po 2 in 1 krono) in ker baje vlada splošno med občinstvom precejšnje zanimanje za to tekmo, je priporočati onim, ki reflektirajo na dobre sedeže, da si te zasigurajo že v predprodaji, ki se zaključi v nedeljo ob 11. dopoldne.

— Surov gostilničar je A. M. iz Sv. Petra nasipa, ki je včeraj ob 2. uri popoldne svojo natakarico, ki je njegova sestrična, na Vodnikovem trgu poleg neke mesarske stojnice tako stepel, da je bilo okoli stojnice takoj vse v krvi in je policijskemu stražniku, ki je prišel na klic ljudstva, se je zahvaliti, da je ni ubil. M. je mislimo edini naročnik v Ljubljani zloglasnega ptujskega »Štajerca«. Vsled tega je pa tudi surov kot sploh ljudje, ki tisto cunjo berejo. Umevno bi pa bilo, da bi dotični mesar, katerega last je omenjena stojnica in okrog katere je vse krvavo, zahteval, da pusti M. krvave sledove svoje surovosti posnažiti, da ne bo občinstvo po nedolžnem obsojalo mesarja, da ne skrbi pri stojnici za snago.

— V Ameriko jo je hotel popihati pretekli torek delavec Predovič iz Suhorja. Ker še ni zadostil vojaški dolžnosti, ga je stražnik na tukajšnjem južnem kolodvoru aretiral in ga izročil sodišču.

— Delavsko knjižico je ponaredila samska dekla Barbara Lajevec iz Globokega. To ni bilo všeč stražniku, ki je Lajevčevo v Gosposki ulici aretiral. Sodišče bo imelo z njo še opravka.

— Nesreča. Zidarskemu polirju Albinu Novaku se je pri neki stavbi v Marmontovi ulici udrl oder in Novak je padel na neki drug oder in sicer tri metre globoko. Pri tem je zadobil na levi nogi težke poškodbe.

— Našel je včeraj g. Bogataj usnjato denarnico z manjšo vsoto denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v našem uredništvu, da jo dobi nazaj.

— Film »Za visoko ceno«, detektivski roman, glavno vlogo igra Valdemar Psylander, se predvaja danes v Kino - Idealu. Tudi ostali spored je velezanimiv. Mnogo je že prostorov za to dramo rezerviranih. Jutri »Ljudje in krinke« in veseloigra v 3. delih »Maks in ljubezen«.

Trst.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU.

Letošnja sezona slovenskega gledališča v Trstu se otvori prihodnjo nedeljo, dne 28. septembra, in sicer z veliko in krasno dramo **»Golgota«.**

Skromno je bilo nekoč naše gledališče, toda razvilo se je v precejšen kulturen zavod, s katerim smo tržaški Slovenci, če upoštevamo razmere, v katerih živimo, lahko ponosni. Bilo je pač mnogo truda, ki ga je imelo »Dramatično društvo« in drugi, a s pridnim in vztrajnim delom je mogoče doseči, da pregovor: »iz malega raste veliko«, resnica postane. — Pa tudi to je silno težavno, če imamo pred očmi dejstvo, da tržaški Slovenci še niso vsi narodno probujeni, čemur je seveda kriva naša vlada, ki nam ne da zadostno število šol. Vkljub temu, vkljub neštetim oviram in zaprekam moramo povdarjati, da vendar napredujemo. Sicer počasi, toda naša pot se vije naprej.

Da je to resnica, to je zlasti potrdila lanska sezona. Vse se je laskavo izražalo o napredku našega gledališča — celo tujerodci, ki se morajo temu pač čuditi, ker nas smatrajo za neizobražen narod sužnjev.

V bodoči sezoni se nam zopet obeta napredek; to je razvidno že iz programa, ki ga je razposlala intendanca gledališča.

Stališče gledališkega vodstva, da je treba uprizarjati za naše občinstvo tudi opere in operete, se nam zdi docela umestno, to pa vkljub temu, da n. pr. oder itd. ne odgovarja operi v vsaki meri.

Treba se je pač posluževati taktike. Kaj pomaga uprizarjati najboljše drame, če je gledališče prazno?! Naše občinstvo pa je navajeno na operete in opere, za drame pa se ne briga dosti. Slovenci smo namreč narod, ki je sicer zelo talentiran, v katerem se skrivajo dragoceni zakladi, a kateremu manjkajo šole; poleg tega pa smo vesele narave; vedno smo veseli in zadovoljni, — in če tudi mnogo trpimo in moramo služiti tistim, ki nas zatirajo in preganjajo. Naravno je torej, da se nižji sloji naroda veliko bolj zanimajo za take igre, kjer jim ni treba misliti, ampak nasprotno, kjer slišijo godbo in petje, ker to jih zabava in zato tudi vleče v gledališče. Ko bo odstranjena marsikatera zapreka in krivica, potem bo tudi naš narod veliko bolj vnet za globoke igre, za drame. Sedaj pa je položaj tak, da je treba s pomočjo operet in oper polagoma in polagoma navajati naše občinstvo tudi na drame, kajti resnica je, da dramske predstave največ pripomorejo k duševnemu razvoju človeka, torej tudi naroda.

Letošnja sezona nam nudi tudi priliko, spoznati več novih in dobrih moči; in sicer so na novo angažirani: primadona gdč. **Dita Fritzova**, Zagrebčanka iz Vuškovičeve šole, kot prva operna pevka, ki bo pela tudi v operi, ter gdč. **Maša Plitzova** iz Prage kot operna pevka. — Kot operni in operetni tenorist je angažiran Poljak g. **Marijan Dura** in kot baritonist g. **Robert Primožič.** Nadalje bodo nastopali na našem odru pevci in pevke, ki so že lansko leto želi mnogo priznanja, npr.: gdč. Lepuševa in gg. Bordon, Pertot in Odžič kot babasista.

Za dramo je angažirana ga. **Hela Mitrovičeva, Zagrebčanka.** Sicer pa ostanejo v drami naši stari znanci: g. Dragutinovičeva, gdč. Železnikova, gg. Dragutinovič, Toplak, Boleslavski, Kovačič itd. Tudi gdč. Ponikvarjeva večkrat nastopi.

Kakor vidimo, si »Dramatično društvo« resno prizadeva, da bi pripravilo naše gledališče še na višjo stopnjo, kar je tudi nujno potrebno. Pri tem pa je treba mnogo gmotnih sredstev, brez katerih pod nobenimi pogoji ni mogoče naprej. Ker pa je gledališče odvisno edino le od podpore slovenskega in slovanskega občinstva, upamo, da bo isto storilo svojo dolžnost, ker le na ta način bo mogoč nadaljni razvoj našega kulturnega hrama, iz katerega bo narod črpal kulturne sadove.

Je res, da smo napredovali, toda s tem se ne smemo zadovoljiti, marveč moramo stremiti naprej. Tudi je res, da v **letošnji sezoni niti v središču Slovenije, v beli Ljubljani, Slovenci ne bodo imeli svojega gledališča, a mi Ljubljane ne smemo posnemati, pač pa naj nam to služi za vzgled, kam dovede narodna brezbrižnost.**

Sicer pa je Trst večje slovensko mesto, nego Ljubljana, in če bi se vsi tržaški Slovenci (nad 60.000!) zavedali svoje dolžnosti, bi tudi naše gledališče stalo na primeroma višji stopnji. Zato, tržaški Slovenci, podpirajte ga vsestransko!

Društva.

Občni zbor deželne zveze prostovolj. gasilnih društev na Kranjskem se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 10. dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Dnevni red: 1. Volitev načelnika. 2. Volitev častnega člana. 3. Slučajnosti. Prosimo obilne udeležbe delegatov in gasilcev, ki naj pridejo vsi v uniformi!

Telovadno društvo »Sokol« v Štepanjivasi naznanja, da priredi v nedeljo dne 28. septembra t. l. svojo prvo vinsko trgatev, ob enem odhodnico naših bratov k vojakom v prijazni gostilni br. Ivan Briceljna v Štepanjivasi, h kateri najuljudneje vabimo slavno občinstvo, da se priredite mnobrojno udeleže. Prihod viničarjev in viničaric s županom na čelu točno ob 4. uri popoldne. Ker odbor že v naprej jamči za neprisilno zabavo, naj se torej vsak odloči za poset te vinske trgatve, kjer bode gotovo obilo zabave in smeha. Na zdar!

Idrijski odsek »Prosvete« ima svoj IV. redni občni zbor v soboto, dne 27. kimovca t. l. ob pol 9. uri zvečer v gostilni gdč. Leni Lapajne z običajnim dnevnim redom. Gostje dobrodošli.

Idrijski odsek »Prosvete« naznanja, da se otvori v nedeljo, dne 28. kimavca t. l. ob 4. uri popoldne v Ledinah nad Idrijo pri Lavru javno ljudsko knjižnico. Vsem prijateljem »Prosvete«, ki se nameravajo udeležiti te knjižnice, se javlja, da je skupen odhod iz Idrije ob pol 2. uri popoldan iz »Delavskega bralnega društva«.

Vabilo na javen shod, ki ga priredi Mariborska podružnica »Zveze jugoslovanskih železničarjev« in »Trgovsko in obrtno društvo« v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma v soboto 27. septembra t. l. ob 8. uri zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo o ljubljanskem kongresu narodno stanovskih organizacij. 2. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabita odbora.

Lov na neznano zverino na Štajerskem.

Že par mesecev vznemirja prebivalce stubalpskih planin neznana divja zver. Tudi v časopisju se je o tem mnogo pisalo. Sedaj se je izkazalo, da je to lev. Sledove zveri so zasledili tudi že pri Št. Lovrencu na Dravskem polju. Iz tega bi se dalo sklepati, da mora biti v Stubalpi celo gnezdo zverine, ki se je zadnji čas pomnožila.

Posamezni poskusi lovcev in gonjačev doslej niso imeli uspeha. Komaj da so kje videli sled. Navadno so videli samo čredo poklane živine, zveri same pa ni bilo nikjer. Stvar pa je postajala čimdalje opasnejša in resnejša. Sedaj pa poročajo, da je državna zveza avstrijskih gozdarjev in lovcev po poklicu po daljših pogajanjih z oblastmi sestavila ekspedicijo izkušenih in pogumnih lovcev, ki jo na stroške oblasti pošlje na lov proti zverem na Kor- in Stubalpi. Ekspedicijo vodi znani lovski pisatelj Hans Sommeregger. Računati je treba z velikimi težavami, ker se zver pojavlja na izredno ogromnem prostoru, ki je vseskozi zaraščen in gorat. Vrhutega hodi roparica najbrže samo ponoči na lov. Zato treba sistematičnega, neutrudljivega dela vztrajnih lovcev, ki jim je lovska služba trajen poklic; biti bodo morali delj časa noč in dan na nogah. Vsak drug lovski način bi bil nezmiseln. Kakor hitro pa sneg zapade, pa na kak lov v teh krajih sploh ni misliti. Orožništvo so zopet znatno pomnožili. Iz Schwanberga je odšla v planine ekspedicija, ki se še ni vrnila. Vse jo z napetostjo pri-

Levji lovec Brousart.

Med tem pa se je priglasil za lov na neznano zver sloviti levji lovec Fric Brousart iz Monakovega. Brousart je bil kot nemški oficir 6 let v Vzhodni Afriki. Medtem si je kupil farme (posestva) in je živel tam 14 let sam zase. V divjih krajih je imel pogosto priliko udeležiti se boja na leve. Brousart se je kmalu proslavil kot levji lovec. Ustrelil je z lastno roko 60 levov in je bil pri tem samo enkrat ranjen. To se je tako zgodilo: Brousart je ustrelil krasnega starega leva. Krogija je šla levu v levo oko tam je zadela na kost in je šla pri čelu ven. Lev je stresel glavo, zatulil je iz vseh sil in se je vrgel na predrznega lovca. Brousart se je zavedal svojega položaja in je še oddal dva strela na leva — zadel ga je smrtno v telo, vendar je razjarjeni lev pred smrtjo zadal rano v roko, ki jo nosi Brousart še sedaj kot spomin na ta nevarni lov.
Brousart spada med one lovce, ki gre na leva sam v družbi kakih 10 domačinov - črncev in s tolpo izurjenih psov (ne v veliki družbi, kakor pojdejo avstrijski lovci). Brousart je takoj spoznal sled v Stubalpi kot sled leoparda in hijene. Za hijeno govore popisi domačinov, ki so zver videli. Druga znamenja govore za leoparda ali leva. Brousart je mnenja, da bo lov tudi za izurjene lovce zelo težak, ker je to mogoče zver, ki je v nekaj letih izpremenila svojo naravo — posebno, če so njeni predniki živeli v kletki. Sodi se namreč, da so te zveri prišle v te kraje le na ta način, da so ušle iz kakega zverinjaka.

Lev ali leopard?

V splošnem je lov na leoparde še nevarnejši nego lov na leve. Ako je leopard samo nastreljen — ne pozna njegova divja jeza nobene meje. Pogosto skoči na drevo in se od tam vrže na lovca. Zanj je primerna edina Manlicherica ali Mavserica — sploh repetirka. Tu ne gre namreč za lov na slone, kjer je navadno 100 ali še več lovcev — ampak tu si stojita na-

sproti lovec in leopard. Puška mora biti zanesljiva, kajti gorje, ako bi lovec leoparda ne zadel dobro — in bi drugi strel odpovedal. V Vzhodni Afriki leži 19 angleških lovcev, ki so padli kot žrtev, ker niso imeli pripravljenega drugega strela. Med temi lovci je tudi brat sedanjega angleškega premierministra Sir Eduard Greya. Grey je ustrelil nekega leva z eksplozivno kroglijo — pa ga ni dobro zadel. Lev, dasi smrtno ranjen, je planil nanj, in ga je raztrgal. Truplo, ki so ga potem našli, je imelo 21 ran od krempljev in 19 ran od zob. Tako nevaren je ranjen lev ali leopard.

Ako se torej spusti tudi večja družba na lov v Stubalpo, bo treba mnogo previdnosti — posebno, ko se ne ve, koliko je zverine in bi tudi izkušeni lovci prišli lahko v veliko nevarnost.

Za lov na leve je treba posebnih za to dresiranih psov. Dosedanji poskusi v Štubalpi so dokazali, da za tak lov ne zadostujejo navadni lovski psi, ker sledi sploh ne najdejo, ali pa jo takoj zgube — navadno pa — pobegnejo. Afrikanske pse za ta lov bi bilo treba dobiti iz Berlina.

Lov v štajerskih planinah.

Okraj, v katerem se pojavljajo že dva meseca sledovi zveri, obsega okoli 60 kilometrov. Bilo bi torej treba 20.000 do 30.000 ljudi, ako bi hoteli kraj okoli in okoli obdati. Misliti pa se mora no to, da niso afrikanske ravnine — ampak gore, ki so na mnogih krajih neprestopne — in bi lahko zver prav tam ušla. Zato bo skupen boj precej težak. Pred tedni je prišla neka dunajska lovska družba, ki so se ji pridružili razni »nedeljski lovci«. Lovci pa so se med sabo skregali in so šli slabe volje domov. Tu bodi omenjeno, da so slabi lovci pri takem lovu še bolj nevarni, kakor pa sama zver.

Skupen lov bo precej težak. Več upanja na uspeh bi imel dober lovec, ki ve, kako se taka zver lovi. Najbolje je, da si lovec izbere kako mesto blizu onega kraja, kjer je bila goved napadena. Zver se namreč rada vrne tja, kjer je enkrat našla dober plen — ako ni bila pri svoji pojedini motena Čakati je treba ponoči.

Lovec ne sme zapustiti svojega mesta (ako je več lovcev okoli, se lahko zgodi, da bi kdo streljal na lovca v mnenju, da gre zver.) Treba se je natančno držati navodil. Treba je pa tudi poguma, previdnosti in potrpežljivosti. Dober strelec ne bo zgrešil cilja — slab strelec pa lahko spravi sebe in druge v nevarnost.

Za lov v Štubalpi vlada veliko zanimanje. O uspehih bomo poročali.

Povest srbskega vojaka.

Pomlad v Bitolju.

Gosp. Krstič je pripovedoval dalje:

Tako smo živeli v Bitolju prav zadovoljno — razmere so se uredile in začelo se je novo življenje. Srbska vlada je šla takoj na delo, da uredi nove pokrajine. Sploh je bila Srbija središče vse vojne proti Turčiji: saj je zalagala svoje zaveznike z denarjem, z obleko, z orožjem in s četami. Več vendar ni mogla storiti. Srbske čete so se borile na vseh koncih Balkana in pomagale vsem zaveznikom: Grkom, Črnogorcem in Bolgarom. Vselej so se smejali, ko smo pravili, kako so Grki bežali pred tistimi Turki, ki smo jih mi v beg podili. Grki so namreč imeli oblegati Bitolj. Res so se 6 dnij na to pripravljali — nazadnje so zbežali. Naše čete so vzele Bitolj v treh dneh. Atašeji raznih armad, ki so opazovali, kako so naši vojaki planili v reko in iz nje napadli Turke, ki so presenečeno bežali, so navdušeno ploskali. Ko so naše čete potem zasledovale bežeče Turke, so prišle turške čete Grkom za hrbet. Grki so mislili, da so jih Turki naskočili — in so se spustili v beg. Tako smo podili kar dve vojski. To je bil prizor za bogove — za nas pa smeh. Zato smo v Bitolju navdušeno praznovali padec Janine, Skadra in Odrina in smo mislili, da smo s tem svoje veliko osvobojevalno delo končali.

Naenkrat pa se je lepa pomlad okoli Bitolja zmračila — nastal je spor za Macedonijo.

Nova vojna.

Ko so postale razmere med Srbi in Bolgari vedno bolj napete, smo odšli iz Bitolja nazaj proti Skoplju. Tam se je koncentrirala srbska armada. Od Skoplja smo šli na Kumanovo. Naš sedmi polk je imel iti na Zajičar. Na poti pa smo dobili povelje, da moramo iti na Stracin in na Redke Bukve. Med tem so čete ob Zletovski reki že trčile skupaj in razvnel se je boj. Ko smo se bližali Redkim bukvam je tam divjal že boj — pozicije pa so imeli še Bolgari v rokah. Dobili smo povelje, da izvrši sedmi polk naskok na nož. Ta naskok je bil grozno krvav, pa tudi odločilen, kajti dobili smo v roke Redke Bukve. Na to smo zasedli Kalin Kamen, kjer smo ostali 10 dni.

Ob Bregalnici.

En del našega polka je odšel v nižavo, kjer se je razvil boj ob Bregalnici. Ta boj se je ponavljal šest dni brez posebnih uspehov na obeh straneh, dokler niso končno srbske čete prodrle. Mi smo cel ta čas varovali Kalin Kamen. Bili smo visoko 2106 metrov (torej toliko kakor Golica, Stol ali Kamniško Sedlo). Vreme je bilo zelo slabo, sam dež in mraz. Megla je bila taka, da se ni videlo nekaj korakov naprej. Tako vreme je bilo tudi v dolini ob Bregalnici. Tu je v ljutem boju prišlo tako da so čete zašle druga v drugo.

Naša pozicija na Kalin Kamenu je bila važna. Tri dni in tri noči so se boji neprestano ponavljali — potem so se Bolgari umaknili. Ležali smo v jarkih, ki smo jih izkopali. En mesec skoraj nismo spali pod streho — naše male šotore je dež premočil. Da nas ni zeblo, smo ležali drug ob drugem — po 30 mož v enem jarku. Hrano so nam nosile mule vsaka 2 vreči kruha. Zaloga hrane je bila v Egri Palanki — od tam do nas je bilo 10 ur. Živeli smo od samega kruha — Bog, da smo ga dobili. V dneh od 26. do 27. julija (po starem) smo imeli zadnje boje. Odšli smo z višav ob Bregalnico. Šest dni smo mrliče pokopavali. Boji so bili zelo krvavi — to se je poznalo po številu padlih. Ob Bregalnici se je videla groza vojne.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Srbsko - albanska vojna.

ARNAUTI NAPADAJO DALJE.

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Arnauti nadaljujejo s forsiranim prodiranjem v treh smereh: na Djakovico, Gostivar in Strugo. Kolona, ki je zavzela Debar, prodira deloma proti Gostivarju in deloma proti Strugi, kamor maršira tudi nova kolona iz Elbasana, da se sestane s prvo.**

Prebivalstvo Strude se je umaknilo v Ohrid; na poziv okrožnega načelnika se bolgarski pristaši niso hoteli umakniti, temveč so ostali v Strugi (iz česar se jasno vidi, da postopajo sporazumno. Op. ur.). **Iz Piškopeje in Debra se je moglo vzeti sabo arhive in državni denar.**

Arnauti so dospeli včeraj v Mavrovo preko Kičeva. Galčinih je padel v roke Arnautov, ki povsod požigajo hiše in ubijajo one prebivalce, ki so zaostali in niso mogli zbežati.

Pri Djakovici so se vršili dva dni boji, v katerih je padlo 120 Arnautov. Padel je en srbski oficir in več vojakov, a vojaška telefonska zveza je na več krajih poškodovana.

GLAS O PADCU DJAKOVICE SE NE POTRJUJE.

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Včeraj se je v Skoplju razširil glas, da je Djakovica padla v roke Arnautom, ali ta glas nikakor še ni potrjen. Niti glas o zavzetju Struge po Arnautih še ni potrjen.**

30.000 ARNAUTOV!

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Na albanski meji ni bilo več kot 10.000 srbskih vojakov. Arnautov je pa vedno več in sedaj jih je že čez 30.000. V okolici Djakovice so Arnauti pomorili 20 mirnih Arnautov, ki se niso hoteli pridružiti napadalcem.**

NAPAD JE ORGANIZIRALA ALBANSKA VLADA.

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Konštatirano je, da so arnautski napad organizirali člani provizorične albanske vlade. Nekateri ministri so imeli shode, na katerih so nagovarjali ljudstvo na napad na Srbijo, češ, da Avsrija in Bolgarska že marširati v Srbijo in da se bodo vsi napadalci zbrali v Skoplju in si med sabo razdelili Srbijo.**

Te obljube so imele uspeh in so omogočile organizacijo napada.

NOV KORAK SRBSKE VLADE PRI VELIKIH SILAH.

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Sinoči je bila pri kralju zopet ministrska konferenca in potem je vlada potom svojih poslanikov poslala vladam velikih sil že tretjo noto v zadevi arnautskih napadov.**

Pozno po noči je prišel k kralju vojni minister general Božanović in ga je obvestil o prodiranju Arnautov.

ARNAUTI PRODIRAJO V ČRNO GORO.

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Ko so Arnauti utrdili Tuzi, so udrli nekoliko dalje na črnogorsko ozemlje.**

TUDI BOLGARSKA?

Belgrad, 25. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Trdi se, da imajo Bolgari nasproti Kočani zbrano eno divizijo, ali do sedaj se ni opazilo nobenega gibanja.**

Določitev meje med Srbijo in Bolgarsko, ki se ni mogla izvršiti samo pri Novičanski reki, se je prepustilo strokovnjakom belgijske, švicarske in nizozemske vlade.

RUSKI NAROD O SRBSKO - ALBANSKI VOJNI.

Petrograd, 25. sepetmbra. **»Riječ« piše: Srbsko - albanskim spopadom ne pripisuje ruska diplomacija nobenega posebnega pomena. Diplomaciji je jasno, da je Srbija opravičena vse albanske napade odbiti in ne le to, temveč v slučaju potrebe podvzeti tudi energičnejše korake, da se napravi mir. Ruski diplomatični krogi so prepričani, da pri tem ravnanju ne bo Srbije nihče oviral.**

Če bo Srbija primorana še ne določeno albansko mejo prekoračiti, tedaj to še ne pomeni nobene nevarnosti za neodvisnost Albanije. (To vse so pa res precej diplomatični nazori. Srbija bo zahtevala za od Albancev požgana srbska mesta takole nekoliko odškodnine, pa naj bo to Germanom ljubo ali ne.)

AVSTRIJA IN SRBSKO - ALBANSKA VOJNA.

Dunaj, 25. septembra. **Stališče Avstro - Ogrske v tem slučaju še ni posebno jasno. Nekatere vesti trdijo, da bi srbski koraki pripeljali do konflikta med Srbijo in Avstrijo** (saj smo vedeli: žeja po prohazkovinah je v Avstriji še velika) **in Avstrija bi se proti Srbiji sporazumela z Bolgarijo** (najboljše sredstvo res, za vstvarjenje boljših odnošajev med monarhijo in Srbijo). **Druge vesti zopet poročajo, da vztraja Avstro - Ogrska pri sklepih londonske konference in da se ne more zavzeti za albanske roparje, ki te sklepe kršijo.**

SRBSKO - ALBANSKA VOJNA IN VELESILE.

Belgrad, 25. septembra. **Iz diplomatičnih krogov se poroča, da velesile ne bodo ugodile želji Srbije, ker so ureditev albanskih zadev preložile za nekoliko mesecev. Srbija si more sama pomagati kar more.**

TURČIJA SE PRAV SUMLJIVO OBNAŠA.

Atene, 25. septembra. **Tu vlada veliko razburjenje, ker Turčija zavlačuje pogajanja z Grško. Turčija tudi ne demobilizira, temveč ojačuje svojo armado. Vsled tega je tudi Grška prestala z demobilizacijo.**

Vlada izroči velesilam noto, v kateri prosi, da vplivajo velesile na Turčijo v ta smisel, da sklene in podpiše z Grško mir.

ATENTATOR NA HRVATSKEGA KOMISARJA.

Zagreb, 25. septembra. **Dojčić, ki je streljal na kraljevskega komisarja, je bil danes obsojen na 16 let stroge ječe.**

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Kupujte „Dan“.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni politiški dnevnik.

„Dan“ je najbolje informiran slov. dnevnik.

„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki izhaja tudi ob nedeljah in praznikih.

„Dan“ je najodločnejši neodvisni jutranji list.

„Dan“ je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvodi po 6 vinarjev, s pošto mesečno le K 1·70.

„Dan“ je razširjen v najširših ljudskih slojih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

„Dan“ prinaša interesantne in znamenite zgodovinske romane.

„Dan“ prinaša znamenite sodobne politiške karikature.

„Dan“ je odločen zagovornik vseh zatiranih.

Sirite „Dan“ med ljudstvom.

Sprejmem čevljarskega pomočnika

v trajno delo in vajenca takoj. L. Šajn, čevljarski mojster v Ilirski Bistrici.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana, Stari trg št. 9
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj
optični zavod.

Daljnogledi, toplomere, in zrakomere vseh vrst. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

Med Ljubljano in Postojno.

Oni mladi gospod, lep, velik, v svetlorujavi obleki, s temnim površnikom in Girardi-slamnikom ki se je v petek, dne 19. t. m. med 8. in 11. uro peljal po zgoraj imenovani progi, se prosi, naj sporoči svoj naslov, da se mu vrne neki predmet, ki ga je izgubil.

Naslov: **„Zita“**, poštnoležeče Velikovec, Koroško.

V hotelu **„Tivoli“** se odda nekaj **lepih mesečnih sob** po zmerni ceni.

Hiša s prodajalno
poleg Ljubljane
se odda v najem, eventualno proda. Pripravni prostori za prodajo vina in trgovino z deželnimi pridelki. Natančneje pri F. Cvek, Kamnik.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Modistinja
MINKA HORVAT
Ljubljana, Stari trg št. 21.
Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.
Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Slovo!

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, vsem mojim znancem in prijateljem, da sem primoran zapustiti sedanji moj dom, t. j. dom moje umrle soproge Antonije in se tem potom najiskrenejše zahvaljujem vsem za naklonjenost in obisk. Obenem najvljudneje vabim na zadnji sestanek v nedeljo, dne 28. septembra 1913., ter bilježim

z odličnim spoštovanjem

vedno udani

Josip Plankar.

Na zdar!

Povečanje portala v najmodernejšem stilu!

v parterju in v I. nadstr. sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (G. Simonetti) Mestni trg 6, da bo mogoče, z elegantnim aranžiranjem izložb, vsaki čas prepričati cenj. odjemalce o moji najpolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno, še pred sezono!

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.